

**Razvoj samoupravljanja
— razvoj kulture**

Priprave na proslavo slovenskega kulturnega praznika so potekale istočasno s pripravami za obravnavo kulturnega življenja naše občine na najvišji, v delegatskem sistemu možni ravni. Skupščina samoupravne interesne skupnosti za kulturo razgrinja stanje in možnosti razvoja kulture, da bo enakopravno z drugimi zbori občinske skupščine razpravljala, predlagala in sklepala o tem.

Pri oblikovanju gradiva smo našli dosežke in uspehe v preteklem obdobju, ki jih ni bilo malo.

Kazalci, ki jih spremljamo v knjižničarstvu naše občine, kažejo, da se je zanimanje za knjigo skoraj podvojilo. Knjižnica izposoja neprimerno več, z novimi oblikami dela — predvsem z mladimi — se odpira v okolje, v katerem deluje. Ni torej slučaj, da je knjižnica Jožeta Mazovca lani prejela Zupančičevo nagrado.

Tudi ljubiteljske kulturne dejavnosti v naši občini so v nenehnem vzponu, a tudi tu se odpirajo nova področja delovanja. Visoko nagrado za področje glasbenega delovanja, Gallusovo plaketo je konec preteklega leta prejel harmonikarski orkester KUD Vide Pregarc.

Kulturni dom Španski borci kljub začetim težavam začneja prevzemati svojo poslanstvo. Z nekaterimi prireditvami prerašča občinske meje. Zaradi takega delovanja je dom uvrščen med izvajalce kulturnega razvoja ljubljanske kulturne skupnosti.

Se bi lahko naštevati uspehe. Teže nam je priznati, da imamo tudi slabosti. Omenjati slabosti ob praznikih pa ni v navadi. V našem primeru to niti ni tako bistveno, kajti dovolj je, da se jih zavedamo.

Prav z odpravljanjem slabosti v znanih težavah, v slabših finančnih možnostih bomo zmogli dosegati dobre rezultate tudi naprej in jih presejati.

Boljše delo pričakujemo na vseh področjih — tudi v kulturi, od vsake skupnosti, od vsakega posameznika. Bolj pa morajo priti do veljave vrednote, kot so nesebičnost, odrekavanje, pošteno delo v težnji za pomembnejšim, trajnejšim, boljšim. Takšnih vrednot ni manjkalo v naši polpreteklosti prav delavcem v kulturnih društvih Svoboda, ki so delovali v mejah današnje naše občine, ko so se, združeni ob kulturnem delovanju, bojevali in v revoluciji izbojevali osnovne človeške pravice.

Zdaj je vrsta na nas, da premagamo težave, v katerih smo se znašli, kajti samo tako lahko omogočimo nadaljnjo krepitev in razvoj samoupravne družbe in v njej ustvarjamo nove možnosti za svobodnejše in polnejše življenje delovnega človeka. To pa je tisto, kar je že pred več kot pol stoletja zapisal Ivan Cankar: Boj za osvoboditev človeka je kulturne boj. Izbojevati ta boj je torej največje kulturno delovanje.

TIHOMIR PINTER

● OK ZKS IN OK ZSMS

**Mladim
več
delovnih
mest**

Mladi vse težje dobivajo delo. Da bi ocenili načrte delovnih organizacij za leto 1983, opozorili, da tega problema ni več mogoče prelagniti, in še zlasti, da izrazijo svoje poglede in zahteve, so se člani OK ZKS in predsedstva OK ZSMS 25. januarja sestali na skupni seji. Vodila sta jo predsednika Pavel Vindišar in Janez Jančar.

Člani obeh organov so v konkretni in kritični, včasih tudi polemični razpravi najprej podprli ukrepe, ki jih namerava izvesti občinski izvršni svet; dogovorili so se, da bodo osnovne organizacije, tako ZK kot ZSMS, ustvarile politične razmere, da se bodo uresničevale teh sklepov lotili vsi prizadeti z vso odgovornostjo.

Ob tem so poudarili:

— težko je soglašati s tem, da so delovne organizacije v prvih osmih mesecih preteklega leta utemeljeno sklenile kar 1070 pogodb o delu, od tega 619 z upokojenci;

— težko je soglašati tudi s tem, da je bilo res treba v istem času opraviti 1,3 milijona nadur, kar pomeni zaposlitve za 600 novih delavcev;

— še vedno je precej zaposlenih, ki že izpolnjujejo pogoje za upokojeitev in bodo zato tako OO ZK kot OO ZSMS od samoupravnih organov terjale obrazložitve;

(Nadaljevanje na 3. strani)

● V ROKAH DELAVCEV MORA BITI

KLJUČ ZAPOSLOVANJA

Zaposlovanje je bilo kot osrednja tema obravnavano na prvih letošnjih sejah vseh družbenopolitičnih organizacij. Sklenjene pa so bile razprave na skupni seji vseh zborov občinske skupščine in četrtega zborov skupnosti socialnega varstva, v katero je vključena tudi skupnost za zaposlovanje. Takšna širina je razumljiva, saj je zaposlovanje eden glavnih dejavnikov uspešnega razvoja, povečanja produktivnosti in stabilizacije v celoti.

Razprave o zaposlenosti so bile na eni strani usmerjene v trenutno stanje v občini, ki je navidez še kar ugodno. Leta 1982 se je zaposlenost povečala za 0,7%, v decembru pa je bilo 265 iskalcev zaposlitve in 387 odprtih potreb po delavcih. Planski dokumenti o zaposlovanju v letu 1983 pa govorijo o 0,5-odstotnem povečanju števila zaposlenih. Slednje je še posebno problematično, je bilo poudarjeno na skupščini skupnosti za zaposlovanje. Zapiranje ali zmanjševanje zaposlenosti, ki ne pokriva

niti naravnega pritoka, je za področje občine negativno, gledano z vidika Jugoslavije pa naravnost katastrofalno, ker je potrebno v letu 1983 povečati število zaposlenih za 150.000. Pri tem mora dati svoj delež tudi naša občina.

Zato je 0,5-odstotno povečanje zaposlenosti minimalni resolucijski okvir, ki mora biti z očitno naravnostjo v vseh družbeno usmerjenih proizvodnjah presežen in neomejen. Stabilizacija namreč ni stagnacija, ampak hitro vključevanje vseh

razpoložljivih moči v proizvodnji proces, v njegovo prestrukturiranje in prilagajanje nastalim razmeram. V tem procesu pa imajo največjo vlogo novi in prihajajoči delavci. Zato pa je bila povsod poudarjena vloga študentskega in zaposlovanja pripravnikov. Na tem področju smo pri nas med zadnjimi v Sloveniji. Dejstvo, da imamo že zdaj npr. 44 odprtih potreb po delavcih z visoko izobrazbo in da imamo podeljenih le 19 kadrovskih študentov na visokih šolah, kaže našo kratkovidnost in negativno družbeno naravnost, kot da pričakujemo, da bo delavce za nas šolal nekdo drug ali jih bomo kar vzeli iz drugih ozdov, kjer bodo potem ti spet manjkali.

(Nadaljevanje na 3. strani)

● PRVA LETOŠNJA SEJA OBČINSKE SKUPŠČINE: TUDI Z DAVKI

Stimulirajmo boljše delo

Dve pomembni področji našega življenja, zaposlovanja in družbeno vzgoja in varstvo predšolskih otrok, sta bili na seji 26. januarja v ospredju pozornosti skupnega zasedanja vseh treh zborov občinske skupščine in skupščine občinske skupnosti socialnega varstva. O zaposlovanju objavljamo v tej številki Naše skupnosti poseben prispevek, zato naj le omenimo, da je več razpravljavcev izreklo mnenje, da so predlog in sklepi izvršnega sveta glede tega premalo konkretni, našli so tudi še druge zadeve, ki bi jim morali nameniti več pozornosti — na primer študentsko zaposlovanje mladine in žensk — v poročilu pa tudi manjka podatke, kaj storiti s ti-

stim, ki ne končajo osnovne šole.

Glede družbenega varstva in vzgoje otrok kaže omeniti ugotovitve, da smo s stanjem na tem področju za zdaj v naši občini lahko kar zadovoljni, čeprav za otroke, mlajše od treh let, če ni najbolje poskrbljeno.

Vsi trije zbori občinske skupščine so po skupnem zasedanju nadaljevali

delo na ločenih sejah. Delegati zborov krajevnih skupnosti so drugim sprejeli tudi predlog sklepa o kriterijih in merilih za financiranje funkcionalne dejavnosti krajevnih skupnosti. Po tem načinu naj bi se krajevne skupnosti financirale že od 1. januarja letos. V predlogu sklepa je bila upoštevana večina pripomb, ki so jih delegati izrekli že ob obravnavi osnutka.

(Nadaljevanje na 3. strani)

**Iz peklenškega
kotla Neretve**

Sovražnikova ofenziva na ozemlje Bihajske republike se je začela konec januarja 1943 in je trajala vse do aprila istega leta. Nemci jo imenujejo operacija WIES I in WIES2, pri nas jo poznamo kot četrto okupatorjevo ofenzivo, bitko za ranjence oziroma bitko na Neretvi.

Okupatorjeve enote — šest nemških in pet italijanskih divizij, ki so jim pomagali četniki, ustaši, domobranci, skupaj 90.000 vojakov so se s pomočjo letalstva začeli z operacijami proti vrhovnemu štabu NOV in POJ in jedru partizanske države preko Like, Banije in Korduna z ene ter iz vzhodne Bosne in Hercegovine z druge strani. Njegov namen je bil obkoliti partizanske enote, jih prisiliti na frontalno bojevanje, nato pa vedno bolj potiskati proti Jajčju in Neretvi ter jih tam popolnoma uničiti.

40.000 borcev — ki so skrbeli tudi za centralno bolnišnico s 4.000 ranjenci, spremljalo pa jih je tudi veliko število civilnega prebivalstva, ki je zapuščalo svoje domove, kajti strah pred ustaši je bil močnejši kot pot, polna bojev in trpljenja — je uspešno prodirala proti Hercegovini. Pri napadu na Prozor so borci razorožili italijansko divizijo Murdge, v mestu samem pa so prišli tudi do večjih zalog hrane. Obojega je že primanjkovalo, saj je ofenziva trajala že več kot mesec dni.

V Jablanici, kjer so se pripravljali, da prekoračijo Neretvo, je vrhovni komandant Tito izdal ukaz: porušite most čez reko! Na ta način so partizani ukani Nemce in Italijane ter »uspavali« četnike, ki so čakali na levi obali Neretve, da napadejo partizansko vojsko, ko bo poskušala prekoračiti reko. Zato so bili nepripravljeni, ko so prve partizanske enote po zasilonem popravljenem mostu začele z napadi na njihove bunkerje. Presenečenje je bilo popolno. Že naslednjo noč pa so začeli borci prenašati tudi ranjence in nji-

hova življenja so bila rešena.

To je bila bitka, o kateri je Tito 12. novembra 1978 rekel: »Tudi v tej dramatični bitki je bila velikanska številčna in tehnična premoč na strani okupatorja in njihovih hlapcev. Vendar je bila tudi takrat naša narodnoosvobodilna vojska moralno neprimerno močnejša; prav moralni faktor je bil odločilen pri premagovanju vseh zaprek, bil tisti dejavnik, ki nam je pomagal, da smo prišli iz peklenškega kotla Neretve.«

TATJANA KLEPAC

Marjan Detoni. Prehod čez Neretvo, olje, 1945-46

● Na drsališču v Zalogu je živahno

Otroci mladina in odrasli, skratka vsi, ki radi drsajo in uživajo v gibanju na ledeni ploskvi ob taktih muzike, že dobro poznajo drsališče v Zalogu. Zlasti v teh dneh, ko imajo solarji počitnice in je zanje v dopoldanskih urah drsanje zastoj, je na njem zelo živahno. V teh dneh vsak dan obišče drsališče okoli 450 otrok in odraslih, predvsem iz Zaloga, Zadobrove, Vevč, Most, Štepanjskega naselja in Fužin.

Sicer pa je na drsališču tudi ob nepočitniških dneh obisk dokaj velik. Največ ljudi si pripne drsalke ob petkih, sobotah, še zlasti pa ob nedeljah popoldne. Vodja objekta drsališča Zalog Evgen Čeligoj je pojasnil, da je letošnji obisk večji kot so pričakovali. To pa predvsem zato, ker ni snega.

Tudi ko ni počitnic, vlada ob dopoldnevih na drsališču v Zalogu živah. Takrat se namreč prvih korakov na ledu učijo otroci iz vrteev naše občine; v času pa, ko ni rekreativnega drsanja, na njem trenirajo člani hokejskega kluba Slavija in drsnega kluba Stanko Bloudek. Vendar je treba omeniti, da je med tednom za občane rekreacija le ob torkih, četrtek in petkih popoldne.

Besedilo in slika: DARJA JUVAN

V TEJ ŠTEVILKI NAŠE SKUPNOSTI
TUDI UMETNIŠKA PRILOGA 25. MAJ

SINDIKATI V AKCIJI

● POSVET PREDSEDNIKOV

Težave premagujemo skupaj

Posveti predsednikov osnovnih organizacij zveze sindikatov, sindikalnih konferenc in konferenc OO ZS so stalna oblika dela občinskega sveta ZS, saj se na njih sindikalni aktivisti seznanjajo z aktualnimi nalogami, ki jih morajo opraviti, v razpravah pa si tudi izmenjajo izkušnje.

Na zadnjem posvetu so prisotni izpostavili predvsem nujnost doslednega izvajanja odgovornosti, težave pri usklajevanju interesov v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih ter poudarili, da je povečanje produktivnosti možno samo tedaj, ko imajo ozdi zagotovljene potrebne surovine in reprodukcijski material, da torej proizvodnja poteka nemoteno in s polno zmogljivostjo. Zato bi si morali prizadevati, da izvažamo le končne izdelke, ne pa tudi surovin, ki jih ozdi potrebujejo.

OO ZS so se precej resno lotile izdelave socialnih kartonov zaposlenih, a pri tem naleteli že

na prve težave. Predsedniki so menili, da delavci ne bodo dajali točnih podatkov o svojem socialnem stanju — zlasti tisti, katerih položaj je zaskrbljujoč in so potrebni pomoči. Za premostitev ovir in uspešno izvedbo akcije je nedvomno potrebna velika mera diskretnosti in potrpežljivosti, nujno pa je tudi sodelovanje ustreznih strokovnih služb. Delavce pa je treba tudi obvestiti o namenu akcije, saj lahko pomagamo nekemu le tedaj, če poznamo njegove težave.

Na kratko so se dotaknili tudi težav pri zagotavljanju udeležbe na seminarjih in poudarili, da bi se morali predavatelji potruditi za bolj poljudno in zanimivo podajanje snovi.

Vsekakor nalog za sindikalne aktiviste ne manjka, prav tako pa so pogostokrat pri njihovem izvajanju prisotne težave ali nejasnosti. V stalni povezavi z občinskim svetom ZS pa je težave lažje premagovati.

L. M.